POSELSTWO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

W RIO DE JANEIRO

REFERAT: VI.

REFERENT: p. Wojnar

NRY. POPRZEDNIE TEJ SAMEJ SPRAWY:

NR. AKTU 3327/31.-

DATA WPŁYNIĘCIA 4.XI. 1931

DATA ZAŁATWIENIA

OD KOGO: Ex offo

DO KOGO: M.S.Z. Wydział Prasowy P.VI.

W SPRAWIE depesz "Havasa" o procesie więźniów politycznych

ZAŁATWIENIE:

NRY. NASTĘPNE TEJ SAMEJ SPRAWY:

INSTRUKCJE I UWAGI:

PONOWIENIA:

ZŁOŻONO DO AKT DN. 9.XI 193 1 R.

Poufne

3327/31

W sprawie depesz Havasa o procesie

Do Ministerstwa Spraw Zagranicznych

Wydział Prasowy

W-wa

(wycinki i ~~dziennik~~)

Poselstwo przesyła w załączeniu Ministerstwu tłumaczenie 2 depesz agencji Havasa, opublikowanych ostatnio w prasie brzeskiej w sprawie procesu mężów politycznych, które ~~ze względu na~~ swą tendencyjną treścią ~~są niebezpieczne~~ /

Należy bowiem zauważyć, że były to jedyne depesze, które ukazały się w ~~ostatnich~~ obiegowych brzeskich o tym procesie i że ~~nawet~~ ~~agencja~~ ~~H.B.~~ ~~nawet~~, Agencja Brzeska, "Ha-was" "Prasa" nie podała przykrej notatki, ~~a~~ ~~w~~ ~~całej~~ ~~prasie~~ w tej sprawie. ~~Pozwala~~ ~~przypuszczać~~ ~~ostatnio~~ ~~bardzo~~ ~~możliwe~~ ~~własne~~ ~~niedomówienia~~ ~~z~~ ~~Posłem~~, ~~opublikowanie~~ ~~te depesze~~, ~~jako jedyne~~ ~~informacje~~ ~~o procesie~~, ~~gdyż~~ ~~Poselstwo~~ ~~nie dysponuje~~ ~~żadnymi~~ ~~innymi~~ ~~źródłami~~ ~~informacyjnymi~~ ~~w tej kwestii~~ ~~o przebiegu procesu~~. Jak (rentowanych) niżej widzimy z tego ostatniego sprawozdania Poselstwa, kwestia mężów politycznych, niegdyś mężów brzeskich, odbiła się niekorzystnym echem w prasie brzeskiej. Wskutek wzmożonej w tym obrzeżu akcji antypolskiej Niemiec i ~~Austrii~~ ~~Austrii~~ depesz ~~agencyjnych~~ korespondencyjnych „H.B." i „H-S." celowo kontrakcji Poselstwo, powstałych w opinii brzeskiej (wspomnienie nigdy dyskusyjne o tej sprawie, a jeśli jeszcze teraz agencje Havasa, które ~~za~~ mierzają ~~wrogie~~ powtórnie ze ~~strony~~ polonofilskiej, publikują tak obszerne fragmenty z procesu ~~to jest~~ a pominięciem wszelkie (niekorzystnej/niewygodnej informacje o procesie, akta oskarżenia i obrony/ to jest nieco obywatelskiej,

10

pę tego

wielkim pol

zagranicznych

ey płosimy

obodać, że

się one niewłaś

wine sp

płeciówkę.

o polsk

w całym

3 razy

Odpis o

Cli S. I.

Havas pow

i że

z Polski

wiód ty

nasi wy

4 listop. 1

3327/31.

depesz Havasa o
procesie.-

-

-

2.-

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH
Wydział
~~Departament~~ Południowy P.II.
W a r s z a w i e .-

3327/31. 4 listopada r.b.

Kurjerem

/ Dr. Tadeusz St. Grabowski /

11

P o u f n e .

3327/31.-

depesz Havasa
o procesie więźniów poli-
tycznych w Polsce.-

-

3.-
2 wycinki z Jornal do Commercio
z 29 i 31.X.
1 tłumaczenie.-

Do

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Wydział Prasowy

w W a r s z a w i e .-

Poselstwo przesyła w załączeniu wycinki i dosłowne tłumaczenie 2 depesz agencji Havasa, opublikowanych ostatnio w prasie brazylijskiej w sprawie procesu więźniów politycznych, które zadziwiają swą tendencyjną treścią.-

Należy bowiem zaznaczyć, że były to jedyne depesze, które ukazały się dotychczas w dziennikach brazylijskich o tym procesie i że nawet "Agencia Brasileira", ani "United Press" nie podały żadnej notatki w tej sprawie.-

Jak wiadomo z zeszłorocznych raportów prasowych Poselstwa, kwestja więźniów politycznych, szczególnie więźniów brzeskich, odbiła się szerokiem echem w prasie brazylijskiej wskutek wzmożonej w tym okresie akcji antypolskiej. Niemiec i obszernych depesz i korespondencyj "A.B." i "U.P." Mimo kontrakcji Poselstwa, pozostało w opinji brazylijskiej niezbyt przychylne wspomnienie o tej sprawie, a jeśli jeszcze teraz agencja Havasa, którą uważają powszechnie za polonofilską, publikuje tak drastyczne fragmenty z procesu z pominięciem zupełnie aktu oskarżenia i dowodu winy, nie dając wogóle żadnej rzeczowej informacji o procesie - to jest rzeczą oczywistą, że tego rodzaju

./.

Kurjerem

12

wiadomości wywołują wrażenie ucisku politycznego w Polsce i dyskredytują nas w opinji zagranicznej.-

Fakt ten jest tem bardziej zadziwiający, że ostatnio została utworzona agencja Havasa w Polsce, a mimo to wiadomości własne tutejszej agencji Havasa z Polski są bardzo szczupłe i w dodatku nieścisłe.-

Dla uwypuklenia szkodliwości tego rodzaju nieostrożnie czy złośliwie redagowanych depesz, Poselstwo pozwala sobie jeszcze dodać, że ze względu na odcień sensacyjności rozeszły się one szeroko w prasie miejscowej, dezawuując do pewnego stopnia różne sprostowania i wiadomości, lansowane uprzednio przez placówkę.-

Komunikując o powyższem, Poselstwo prosi Ministerstwo o poczynienie kroków, jakie uważa za wskazane, w celu zwrócenia uwagi centrali "Havasa" na tego rodzaju kardynalne błędy w serwisie zagranicznym dotyczącym Polski.-

POSEŁ RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

/ Dr. Tadeusz St. Grabowski /

Odpis otrzymuje:
M.S.Z. P.II.

13

ZAŁACZNIK DO PISMA Nr.3327/31.-

TŁUMACZENIE DEPESZ "HAVASA" OPUBLIKOWANYCH W PRASIE BRAZYLIJSKIEJ W SPRAWIE PROCESU WIĘŹNIÓW BRZESKICH.

Warszawa 28.X. W drugim dniu procesu przeciwko deputowanym z opozycji przemawiał socjalista Liberman, zaprzeczając jakoby był przygotowywał zamach stanu i oświadczając, że zawsze go pragnął i jeszcze teraz pragnie przygotować. W przemówieniu swem, które trwało szereg godzin, porównywał metody rządzenia Marszałka Piłsudskiego z metodami opozycji i zaznaczył, że trzeba mieć dużo spokoju, by nie zakłócać dobrobytu Polski. Podkreślił, że opozycja znosiła z rezygnacją stanowisko Rządu w sprawie parlamentu i przypomniał dalej, że w dniu otwarcia Sejmu, dnia 31 października 1929r, gmach Sejmu został zajęty przez 150 oficerów. Następnie wyjaśnił, że Kongres Krakowski, wzywając lud na ulicę, nie miał zamiaru robić rewolucji, lecz jedynie nauczyć go, jak należy przejawiać spokojnie swe nastroje, dodając, że robotnicy angielscy robili zupełnie tosamo, a nikt ich nie oskarżał o dokonywanie aktów rewolucyjnych. Po pięciominutowej przerwie p.Liberman kontynuował swe przemówienie, kończąc oświadczeniem: "jestem na ławie oskarżonych, podczas gdy winienem być oskarżycielem".-

Warszawa 31.X. Wkrótce po rozpoczęciu dzisiejszej sesji sądu, który sądzi deputowanych z opozycji, miał miejsce poważny incydent, wywołany skargą oskarżonych na złe traktowanie podczas pobytu w twierdzy, w której byli uwięzieni. Dr.Kersen, adwokat oskarżonych, oświadczył, że wytoczył skargę przeciwko sędziemu, ponieważ ten, jakkolwiek był poinformowany o torturowaniu więźniów, nie przedsięwziął środków, dla zapobieżenia podobnej sytuacji.-

./. 14

Prezes Sądu zlikwidował incydent, oświadczając, że odpowiedzialni za te akty zostaną należycie ukarani.-

Następnie składał zeznanie vice-minister spraw wewnętrznych, p.Stanisławowski, który dał szczegółowy obraz sytuacji politycznej po zamachu stanu w r.1926.-

11 grudnia

3749/31.-

wydalenia dziennikarza amerykańskiego z Brazylji.-

1/. M.S.Z. P.II.
2/. Ambasada R.P. Waszyngton
3/. Konsulat R.P. Nowy York.-

-
-
1.-

XXXXXXXXXXXX 3749/31.- 11 grudnia r.b.

Kurjerem
17 XII 31

Za Xa

Sekretarz Poselstwa

J.W.

15

27/31

że tego rodzaju ~~[illegible]~~ wiadomości ~~pogłębiają~~ wywołują wrażenie ucisku politycznego w Polsce i dyskredytują nas w opinji zagranicznej.

Dla uwypuklenia szkodliwości tego rodzaju nieostrożnie czy złośliwie redagowanych depesz, Poselstwo pozwala sobie jeszcze dodać, że ze względu na ~~swój sen~~ odcień sensacyjności rozeszły się one szeroko w prasie miejscowej, i (do pewnego stopnia) oferowując różne sprostowania i wiadomości, lansowane uprzednio przez placówkę.

Komunikując o powyższem, Poselstwo prosi Ministerstwo o poczynienie kroków, ~~które~~ jakie uważa za wskazane, ~~i celowe~~ w celu zwrócenia uwagi centrali „Havasa" na tego rodzaju kapitalne błędy w oszczędzie zagranicznym, odrzucającym Polskę.

R. R. P.

~~Ctt~~ 3 załączniki:
2 wycinki z Jornal do Commercio z 29 i 31. X
1 tłumaczenie.

Odpis otrzymuje:

Ctt S. I. P. II.

Fakt ten jest tem bardziej ~~charakterystyczny~~ zadziwiający, że ostatnio ~~Havas powiada~~ została utworzona agencja Havasa w Polsce, ~~i że~~ a mimoto wiadomości własne tutejszej agencji Havasa z Polski są bardzo szczupłe, ~~a tego rodzaju~~ i w ~~na~~ dodatku (mieściła) ~~wśród tych niewielu depesz znajdują się jeszcze takie, za któreby nasi wrogowie polityczni chętnie zapłacili.~~